

Utrechtse bibliotheek geeft ongepubliceerde manuscripten een publiek

16-12-2025 11:00

Met het nieuwe project Jouw Boek biedt de Bibliotheek Utrecht aan de Neude schrijvers de kans hun ongepubliceerde werk met het publiek te delen. Van familiegeschiedenissen tot jeugdgedichten: alles wat nooit gedrukt is, krijgt nu een plek in de collectie.

Veel mensen hebben ergens in een la een verhaal liggen dat nooit verder kwam dan een kladversie, of een tekst die niemand ooit las en nooit een uitgever bereikte. Bij de Bibliotheek Utrecht dachten ze: Wat als we die la openmaken?

Zo ontstond [Jouw Boek](#): een project waarin manuscripten, romans, levensverhalen, familiechronieken, wetenschappelijke verhandelingen en gedichten eindelijk hun lezers vinden.

Democratisering van de bibliotheek

Deirdre Carasso, directeur van de Bibliotheek Utrecht, vond de inspiratie in de roman *The Abortion: An Historical Romance* 1966 van Richard Brautigan uit 1971. In het boek werkt de verteller in een gefantaseerde bibliotheek die uitsluitend ongepubliceerde manuscripten bewaart. "In een podcast hoorde ik dat iemand zo'n bibliotheek daadwerkelijk heeft opgericht naar aanleiding van deze roman. Dat is de Brautigan Library, een kleine collectie manuscripten in het Clark County Historical Museum in het Amerikaanse Vancouver. Het idee raakte me meteen, omdat het mooi aansluit bij de democratisering die we als bibliotheek nastreven. We zijn niet meer het instituut dat alles weet en jou komt helpen, maar een plek waar we samen iets maken, waar je zelf iets kunt bijdragen."

De Bibliotheek Utrecht herbergt 460.000 boeken die allemaal door een uitgever zijn tot stand zijn gekomen. “Maar een uitgever kan natuurlijk lang niet alles uitbrengen. Dat is eigenlijk zonde, want er zijn zoveel verhalen die gedeeld kunnen worden, maar nooit in de bibliotheek terechtkomen,” zegt Carasso. “Met Jouw Boek maken we de collectie diverser. Bovendien moedigt het mensen aan om te schrijven en door te gaan, om iets af te maken waar ze mee bezig waren. Tegelijkertijd stimuleert het lezen ook weer.”

Alles mag

Schrijvers van alle leeftijden uit heel Nederland kunnen hun manuscript inleveren, in elke taal. “Een meisje van elf schreef bijvoorbeeld pianocomposities die ze prachtig illustreerde en drukte. Een vrouw bundelde alle gedichten die ze in haar leven had geschreven en kwam die samen met haar kleindochter, die de omslag vormgaf, brengen. Iemand anders schreef een familiegeschiedenis vanuit zowel de mannelijke als de vrouwelijke lijn. En een man van dertig leverde zijn eerder geschreven gedichten in over hoe het was om twintig te zijn.”

Handgeschreven, geprint of gedrukt: alles mag. Voorwaarde is wel dat het materiaal gebundeld wordt ingeleverd, bijvoorbeeld via een copyshop of in een mapje. "Een boek dat in een kleine oplage – tot honderd exemplaren – is gedrukt voor familie en vrienden accepteren we ook. Maar het mag geen werk zijn dat eerder is uitgegeven, te koop is of al in een bibliotheek staat. Manuscripten die in de tussentijd toch door een uitgever zijn geaccepteerd, halen we eruit."

Een selectie vooraf is er echter niet. “We lezen de boeken ook niet allemaal. Wel vragen we schrijvers om bij het inleveren een formulier te ondertekenen waarin staat dat er niets strafbaars in hun tekst te vinden is. Vertrouwen is een kernwaarde van de bibliotheek, en dit hoort daarbij. Als ik zie wat er allemaal wordt ingebracht, en met hoeveel liefde en energie de verhalen zijn gemaakt, dan vertrouw ik daarop.”

In de voorwaarden staat ook dat door AI geschreven boeken niet welkom zijn. Carasso maakt zich daarover geen zorgen. “Ik kan me niet voorstellen dat iemand een heel boek met AI schrijft – iets dat eigenlijk niet van jou is – en vervolgens naar Utrecht reist om het aan te bieden.”

Plezier van het schrijven

Ze benadrukt dat Jouw Boek niet bedoeld is als opstapje naar een uitgeverij, noch als methode om manuscripten door te spitten op zoek naar een ‘nieuwe Harry Potter’. “Het gaat om het plezier van het schrijven en het delen ervan: nieuwsgierig zijn naar de ander. Een boek pakken waarover je geen recensie hebt gelezen, dat niet door vrienden is aangeraden, maar dat helemaal nieuw voor je is, gemaakt door iemand die je niet kent.”

Bijzondere presentatie

Jouw Boek belooft iedere schrijver een lezer. Om dat waar te maken, verdwijnen de manuscripten niet in een hoekje van de bibliotheek. “We maken er een bijzondere presentatie van, in de vorm van een installatie. Hoe die

er precies uit zal zien, verklap ik nog niet. Maar ze komen in elk geval níét in een kast terecht. Daarom kun je je manuscript ook niet per post of digitaal aanleveren: je moet echt langskomen. Bij elk ingeleverd boek stellen we de schrijver een aantal vragen, zodat we het een goede plek kunnen geven.”

Lezers wordt vervolgens gevraagd om na afloop van het lenen een persoonlijke reactie achter te laten. Als ze willen, kunnen ze ook hun contactgegevens opschrijven, zodat schrijver en lezer elkaar kunnen ontmoeten.

De boeken zijn niet via de website van de bibliotheek te vinden. “Met Jouw Boek gaan we terug naar een analoog systeem, met kaartenbakken en stempels.”

Op 24 januari wordt de collectie officieel geopend. Vanaf 25 januari is de collectie beschikbaar voor publiek. Ook daarna kunnen mensen hun werk blijven inleveren. Inmiddels zijn er al honderden manuscripten binnen. “Ik vind het heel dapper dat mensen meteen meedoen. Het is spannend, want dit bestaat nog niet in deze vorm. Het museum in Amerika is veel kleiner en heeft een andere opzet.”

Afhankelijk van het aanbod worden de boeken na uitlening opnieuw opgenomen – of niet. “Er is plek voor drieduizend boeken. Het is geen depot, maar een plek die schrijvers en lezers verbindt. Jaarlijks ontvangen we 1,3 miljoen bezoekers die allemaal langs die mooie plek in de hal lopen en de werken zien. Voor schrijvers is dat een prachtig podium, midden in het land.”

Foto's auteur 1, 2 en 3: Isabella Cornet, auteur: Mischa Mannot

Marloes de Moor